

Vážené kolegyně a vážení kolegové,

Slova úvodem vyšly v knížce *Neurominiatury* a přepadla mne lenost. Psal jsem ji osm let, od prvního vydání *Neuroesejí*. Úvodníky zveřejněné v *Neuroesejích* vznikaly spontánně, až v posledních asi dvou letech jsem přemýšlel o knížce, neurominiatury jsem psal tak, aby se daly vydat knižně. *Mission accomplished*, knížka vyšla – co teď? Plánovat na dalších 8 roků? Po pravdě nevím, ani nevím, zda se mi ještě chce každé dva měsíce napsat něco, za co se nebudu stydět za dalších pár let. Uvidíme. Dnes mne ještě něco napadlo, takže teď už vážně: *Genius loci*.

Jsmepány svého osudu, máme svobodnou vůli a zodpovědnost. Přesto naše jednání ovlivňuje i to, kde se odehrává. Místa s sebou nesou typické vzorce chování. Měšťané mé rodné Levoče začátkem dvacátého století rozhodli, že železniční trať nepovede městem, ale o 11 km dále, přes Spišskou Novou Ves. Zatímco Spišská Nová Ves se pak rozvinula v poměrně významné průmyslové město, Levoči zůstalo střední školství a kultura – té však dvacáté století příliš nepřálo. Třeba to pomohlo zachovat unikátní památky. Konzervativní duch je v Levoči doma. Jako bývalý průvodce vidím obrovský potenciál krásného města, s turisty nepolíbeným pohořím, Spišským hradem, Tatrami a Slovenským rájem – ale měšťané jako by si jej nevšimli. Anebo platí, co řekl jeden bývalý spolužák – turisté nám vysbírají houby?

Když se do města vnoříte, *genius loci* vycítíte. Vídeň je velké město, je tam všechno, ale operety trochu více, než jinde. Třeba když se podívám na místní muže s umně přehozenými vlasy a poněkud potouchlým humorem. Berlín je velké město a je tam všechno, ale trochu více snahy než jinde vypadat alternativně, ne jako německý šosák. Paříž je velmi velké město a je tam opravdu všechno, ale trochu více

než jinde vzpomínek na velikost a slávu (a revoluce), v Londýně impérium. . . Brno je dost velké město, není tam úplně všechno – ale jsou tam sochy trochu jiné než jinde. Na ústředním náměstí Svobody stojí orloj, tedy černý kuželovitý obelisk, z kterého se, pokud nastudujete návod, údajně dá odečíst čas. Brňáci tu snahu již vzdali, ale turisté jej stále fotí a doufají, že z něj vyloví skleněnou kuličku, kterou někdy vyplivne. Otázku, k čemu je, si klade i rýmovačka: Je to černé, stojí to/je to v Brně, co je to?

O další rozruch se postaral markrabě Jošt, jediný v Brně pohřbený král, tedy spíše římský vzdorkrál. Radnice si přála jezdeckou sochu, Jaroslav Róna vytvořil jezdce v brnění se zakrytým hledím – nikdo neví, jak Jošt vypadal, jako válečník nebyl příliš znám, za to kůň jakoby se usmíval (trochu záhadně, jako Mona Lisa?). Stojí na dlouhatánských nohách a přestože jde o kobyly, Brňáci si našli úhel pohledu mezi nohama na ocas, z kterého vypadá spíše jako kůň. Brno a jeho návštěvníci se někdy trochu rozcilují, většinou spíše baví, ne tak článek v internetovém *Echo 24*, kde jsem četl titulek: Brnu se zase všichni smějí. Vzpomněl jsem si na básníka Jana Skácela, v šedesátých letech psal do literárního magazínu *Host do domu* malé recenze, vydal je knižně pod názvem *Jedenáctý bílý kůň*. Jednu recenzi věnoval nápisu, který bylo možné číst snad na všech pražských veřejně přístupných záchodech: Servít je vůl. Nevím o koho šlo, jistě ne o experimentálního epileptologa akademika Servíta, ale slogan se začal šířit po toaletách celé republiky. Skácela potěšilo, když na jednom záchodku uviděl: Všichni jste volí, Servít.

Na vaše příspěvky se i s redakční radou těší

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc.
předseda redakční rady

Obr. 1. Orloj v Brně

Obr. 2. Jošt na koni

